

СВІТОВИЙ БЕСТСЕЛЕР!

Війна Білої та Червоної троянди скінчилася поразкою Йорків. Серце «білої» принцеси Єлизавети Йоркської сповнено туги: її коханий загинув у вирішальній битві... Трон посів Генрих Тюдор, запеклий ворог Йорків. Єлизаветі доведеться стати його дружиною — щоб урятувати рідних від страти та здобути владу, про яку мріяла її мати. Згодом до країни повертається брат, який колись таємно зник з Тауера. Він має намір відібрати в Генриха престол. Для молодої королеви це страшне випробування, бо вона мусить зрадити власного брата — або чоловіка і сина...

Я відчула, що він тремтить, коли він припав до мене. Понад його нахиленою головою я подивилася на забруднені вікна його кімнати, чорні навпроти чорного неба, й на троянду Тюдорів, білу з червоною серцевиною, яку вставила його мати в кожне вікно його кімнати. Сьогодні вночі мені не здалося, що Біла троянда й Червона цвітуть як одна, сьогодні мені здалося, що Біла троянда Йорків простроплена в біле серце й сочиться яскраво-червоною кров'ю.

ISBN 978-966-14-8309-4

9 789661 48309 4

www.bookclub.ua

ФІЛІППА ГРЕГОРІ Біла Принцеса

ФІЛІППА ГРЕГОРІ Біла Принцеса

ВОНА МАЄ СТАТИ ДРУЖИНОЮ ВОРОГА...

ІНТЕР-СЕМЕЙНОГО
ДОСУГА

PHILIPPA
GREGORY

THE WHITE PRINCESS

A NOVEL

ФІЛІППА ГРЕГОРІ

БІЛА ПРИНЦЕСА

РОМАН

ХАРКІВ **КЛУБ**
2015 **СІМЕЙНОГО**
ДОЗВІЛЛЯ

УДК 821.111
ББК 84.4ВЕЛ
Г79

Жодну з частин цього видання
не можна копіювати або відтворювати в будь-якій формі
без письмового дозволу видавництва

Публікується з дозволу
Touchstone, a Division of Simon & Schuster, Inc.
та за сприяння літературного агенства
Andrew Nurnberg Associates Baltic, Ltd

Перекладено за виданням:
Gregory P. *The White Princess* : A Novel / Philippa Gregory. —
New York : Simon & Schuster, 2013. — 544 p.

Переклад з англійської *Віктора Шовкуна*

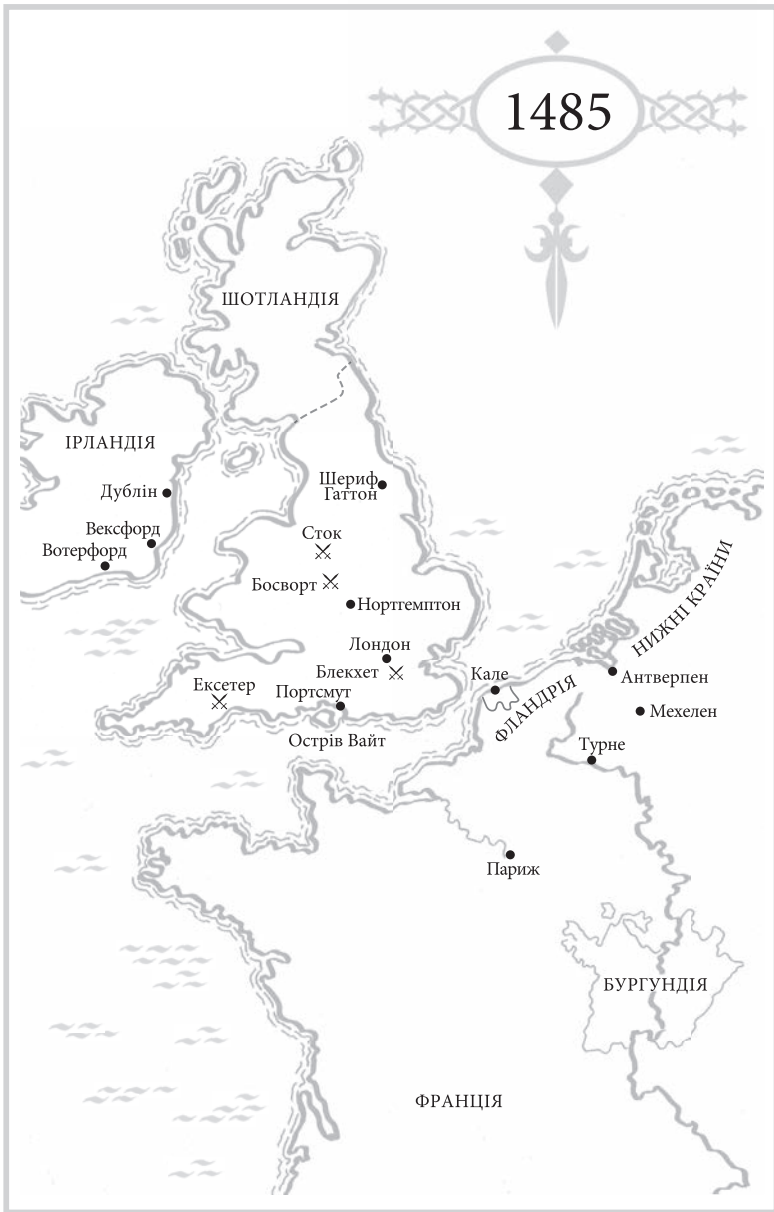
ISBN 978-966-14-8309-4 (Україна)
ISBN 978-1-4516-2609-4 (англ.)

© Philippa Gregory, 2013
© Jeffcottendenarchive.com,
обкладинка, 2015
© Nemiro Ltd, видання українською мовою, 2015
© Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», переклад та художнє оформлення, 2015

Присвячується Ентоні

1485

ШОТЛАНДІЯ

ІРЛАНДІЯ

Дублін

Вексфорд

Вотерфорд

Шериф
Гагтон

Сток

Босворт

Нортгемптон

Лондон

Блекхет

Портсмут

Острів Вайт

Кале

Антверпен

Мехелен

Турне

Париж

БУРГУНДІЯ

ФРАНЦІЯ

НИЖНІ КРАЇНИ

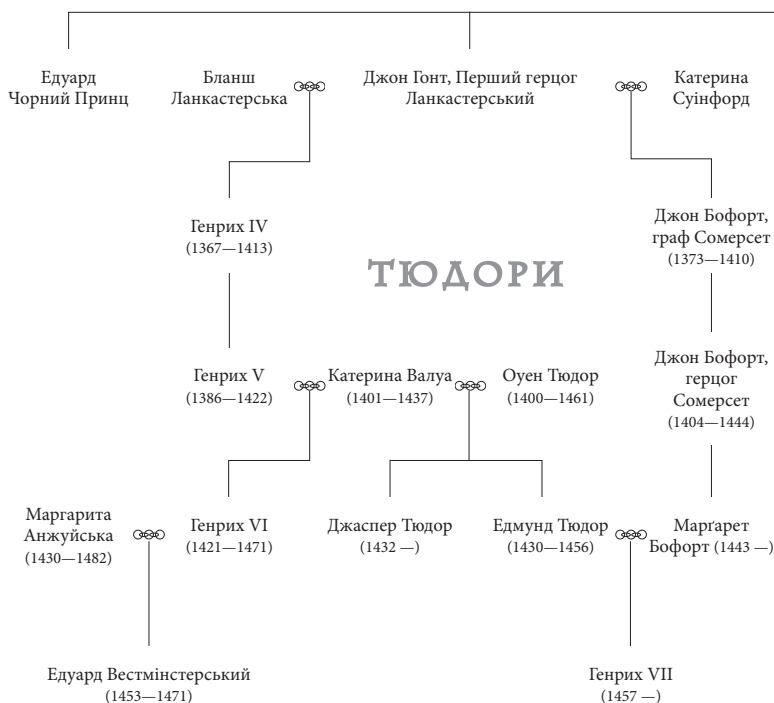
ФЛАНДРІЯ

ВІЙНА КУЗЕНІВ

ДОМИ ЙОРКІВ, ЛАНКАСТЕРІВ ТА ТЮДОРІВ НАВЕСНІ 1485 Р.

ЛАНКАСТЕРИ

Едуард III
(1312—1377)

ЙОРКИ

Едмунд, герцог
Йорк
(1341—1402)

Ізабелла
Кастильська

Ричард,
граф Кембрідж (1385—1415)

Ричард,
герцог Йорк
(1411—1460)

Сесіль Невілл
(1415 —)

Едуард IV
(1442—1483)

Єлизавета
Вудвіл
(1437 —)

Джордж,
герцог
Кларенс
(1449-1478)

Ізабелла
Невілл
(1451—1476)

Ричард,
герцог
Глостерський
(1452—1485)

Анна
Невілл
(1456—1485)

Єлизавета
Йоркська
(1466 —)

Сесилія
(1469 —)
Ричард
(1473 —)
Анна
(1476 —)
Катерина
(1479 —)
Бриджит
(1480 —)

Маргарет
(1473 —)

Едуард,
граф Ворік
(1475 —)

ЗАМОК ШЕРИФ ГАТТОН, ЙОРКШИР

ОСІНЬ 1485 РОКУ

Я хотіла б, щоб мене покинуло бажання спати. Я благаю Бога, щоб Він допоміг мені в цьому. Я так стомилася — і мені хочеться тільки спати. Я хочу спати протягом цілого дня, від світанку до сутінок, які з кожним днем стають похмурішими й приходять усе раніше. Удень немає такої хвилини, коли я не хотіла б заснути. Але вночі я намагаюся не спати. Я йду до його кімнат, де всі вікна зачинені віконницями, подивитися на свічку, яка повільно обпливає в золотому свічнику, згораючи в ті години, коли їй призначено світити, хоч він уже ніколи не побачить світла. Слуги приносять нову свічку щодня опівдні; години поступово згорають, хоча час для нього тепер нічого не означає. Час для нього губиться у вічній темряві, у вічному безчассі, і тягарем навалюється на мене. Протягом дня я чекаю, коли повільно накопиться на мене сірий вечір і забамкають дзвони вечірнього богослужіння, коли я зможу піти до каплиці й помолитися за його душу, хоч він уже ніколи не почує ані мого пошепту, ані тихого співу священників.

Потім я лягаю до ліжка. Та коли вкладаюся до постелі, я не наважуюся заснути, бо терпіти не можу сновидінь, які приходять відразу. Мені сниться він. Знову й знову мені сниться він.

Протягом усього дня моє обличчя всміхається, наче маска, всміхається, всміхається, мої зуби виблискують, оголені, мої очі світяться, моя шкіра стає схожа на напнутий тонкий пергамен, не товщий за папір. Я намагаюся говорити дзвінким і лагідним голосом, я промовляю слова, які не мають значення, а іноді, за потреби, навіть співаю. Уночі я падаю в ліжку, ніби пірнаю у воду, пірнаю дуже глибоко, а вода приймає мене до себе, перетворює на русалку, й на мить я відчуваю глибоку полегкість, ніби, коли я поринаю в воду, моє горе відпливає геть, підхоплене течією річки Лети, а підводні потоки навіюють забуття й переносять мене в печеру сну. Але потім приходять сновидіння.

Мені не сниться його смерть — це був би найгірший із кошмарів, якби я побачила, як він вирушає на битву. Але я ніколи уві сні не бачила, не бачила, як він пробився в саме серце охорони Генриха Тюдора. Я не бачила, як він прорубував собі дорогу крізь неї. Я не бачила, як налетіло військо Томаса Стенлі й знищило його під копитами, як він упав з коня, як меч випав із його руки, а він зник під нещадною кавалерійською атакою, волаючи: «Зрада! Зрада! Зрада!» Я не бачила, як Вільям Стенлі підняв його корону й надів її на голову іншого чоловіка. Мені нічого з цього не сниться, і я дякую Богові бодай за це милосердя. Але вдень мене obsідають думки, яких я не можу позбутися.

Це криваві марення, що заповнюють мою свідомість, поки я гуляю й весело розмовляю про спеку, не характерну для цієї пори, про сухість землі, про вбогий цьогорічний урожай. Але ті сни завдають набагато більше болю, бо мені сниться, що я в його обіймах і він будить мене поцілунком. Мені сниться, що ми гуляємо з ним у саду, обмірковуючи наше майбутнє. Мені сниться, що я ношу в собі його дитину, і його тепла долоня лежить на моєму округлому животі, й він радісно всміхається, і я обіцяю йому, що в нас буде син, син, якого він потребує, син для Йорків, син для Англії, син для нас двох. «Ми назвемо його Артур, — каже він. — Він буде в нас Артуром, як Артур Камелот, ми назвемо його Артуром для Англії».

Біль, який навалюється на мене, коли я прокидаюся, схоже, із кожним днем дужчає. Я благаю Бога, щоб він допоміг мені не бачити сновидінь.

Моя люба донько Елізабет!

Моє серце й мої молитви з тобою, моя люба дитино. Але тепер, як ніколи у своєму житті, ти повинна грати роль королеви, для якої ти народилася.

Новий король Генрих Тюдор наказує тобі приїхати до мене у Вестмінстерський палац у Лондоні й забрати із собою своїх сестер і кузенів. Зверни увагу на те, що він не заперечує свої заручини з тобою. Я сподіваюся, з цього щось буде.

Я знаю, це не те, про що ти мріяла, моя люба. Але Ричард мертвий і ця частина твого життя закінчилася. Генрих переможець, і наше завдання тепер зробити тебе його дружиною і королевою Англії.

Я прошу, щоб ти підкорилася мені ще в одному: ти усміхатимешся й будеш веселою як наречена, що зустрічається зі своїм нареченим. Принцеса не повинна ділити своє горе з усім світом. Ти народилася принцесою і є спадкоємицею довгої лінії мужніх жінок. Підборіддя вгору й усміхайся, моя люба. Я чекаю на тебе, і я теж усміхатимуся.

*Твоя любляча мати
Єлизавета
Вдова-королева Англії*

Я прочитала цього листа досить уважно, бо моя мати ніколи не була жінкою прямолінійною і кожне її слово завжди мало кілька рівнів значення. Я можу собі уявити, як хвилює її ще один шанс побувати на троні Англії. Вона невгамовна жінка; я бачила її тоді, коли їй було дуже тяжко, але ніколи, навіть коли вона стала вдовою і мало не збожеволіла від горя, я не бачила її приниженою.

Я розумію, чому вона наказує мені здаватися щасливою, забути про те, що чоловік, якого я кохала, помер і тепер лежить

мого кузена. Навіть твоя мати не може цього заперечити. Невинного хлопця. І ти вбив ще одного хлопця, чарівного хлопця, лише за те, що його любили люди.

Він затулив однією рукою обличчя, а другу простяг до мене.

— Так, я це зробив, нехай простить мені Бог. Але я не знав, що я міг би зробити ще. Присягаюся, я не міг зробити нічого іншого.

Його рука знайшла мою руку, й він міцно стиснув її, ніби я могла витягти його зі смутку.

— Ти мене простиш? Навіть якщо мене не простить ніхто інший. Можеш ти простити мене, Елізабет? Єлизавето Йоркська — чи можеш ти простити мене?

Я дозволила йому пригорнути себе. Він обернув до мене голову, і я відчула, що його щоки мокрі від сліз. Він обхопив мене руками й міцно тримав.

— Я мусив це зробити, — сказав він у моє волосся. — Ти ж знаєш, ми ніколи не могли б почувати себе в безпеці, поки він був би живий. Ти знаєш, люди стікалися до нього юрмами, навіть коли він сидів у в'язниці. Вони любили його так, як люблять свого принца. Він був наділений шармом, невтримним шармом династії Йорк. Я мусив його вбити. Я мусив.

Він тримався за мене, ніби я могла не дати йому втопитися. Я ледве могла говорити від болю, але я сказала:

— Я прощаю тебе. Я тебе прощаю, Генрі.

Він хрипко схлипнув і притулив своє спотворене обличчя до моєї щоки. Я відчула, що він тремтить, коли він припав до мене. Понад його нахиленою головою я подивилася на забруднені вікна його кімнати, чорні навпроти чорного неба, й на троянду Тюдорів, білу з червоною серцевиною, яку вставила його мати в кожне вікно його кімнати. Сьогодні вночі мені не здалося, що Біла троянда й Червона цвітуть як одна, сьогодні мені здалося, що Біла троянда Йорків простромлена в біле серце й сочиться яскраво-червоною кров'ю. Сьогодні вночі я зрозуміла, що мені справді треба багато чого простити.

ПРИМІТКА АВТОРА

Ця книжка є художнім твором про таємницю, оповідь перебуває лише на відстані двох кроків від будь-якого записаного історичного факту, але в самому осередді подано кілька цікавих і пізнавальних фактів. Смерть принців, у якій традиційно звинувачують Ричарда III, думаю, не була його діянням, а припущення, що один із принців насправді вижив, висували кілька істориків. Я схильна вірити цій версії. Проте навіть сьогодні ніхто напевне не знає, що тоді відбулося. Підтримка, яку вдова-королева Єлизавета Вудвіл надавала повстанню Симнела, дає змогу припустити, що вона боролася з Генрихом VII (і з власною дочкою), бо мала кращого кандидата. Я не думаю, що вона ризикувала становищем власної дочки на троні задля когось, як не свого сина. Вона померла раніше, аніж молодик, який назвався Ричардом, висадився в Англії, але схоже, її свекруха герцогиня Сесилія підтримувала претендента. Про підтримку сера Вільяма Стенлі (за претендента проти пасинка свого брата) також збереглися записи. Стенлі пішов на смерть, не попросивши пробачення за те, що став на сторону претендента; це дає мені підстави вважати, що він вірив у перемогу претендента і вважав його претензії слушними.

Ставлення до молодика, так непевно названого Перкіном Ворбеком, також справляє дивне враження. Я припускаю, що Генрих VII вирішив усунути «хлопця» зі свого двору, влаштувавши пожежу в королівському гардеробі, яка вийшла з-під контролю і зруйнувала Ричмондський палац. Мабуть, саме ця

пожежа згодом спонукала «хлопця» втекти, але, в кінцевому підсумку, вплутала його в зрадницьку змову з графом Ворікським.

Більшість істориків погоджуються, що таємна змова з Воріком була дозволена, якщо відверто не підтримана Генрихом VII, щоб усунути дві загрози своєму трону, і їхніх смертей справді вимагали іспанський король і королева, які інакше не погоджувалися на одруження своєї інфанти з принцом Артуром.

Можливо, ми ніколи не знатимемо, ким був молодик, який назвався принцом Ричардом, а потім визнав себе Перкіном Ворбеком. Можна тільки стверджувати, що тюдорівська версія подій далека від істини. Ретельне дослідження Анни Роу показує, як була сконструйована ця брехня.

Моя книжка не претендує на встановлення істини: це художній твір, що спирається на багато досліджень тих загадкових часів і допомагає, я сподіваюся, заглянути в нерозказані історії та невідомі характери з любов'ю й пошаною.

Літературно-художнє видання

ГРЕГОРІ Філіппа
Біла принцеса
Роман

Головний редактор *С. С. Скляр*
Завідувач редакції *Г. В. Сологуб*
Відповідальний за випуск *О. О. Григор'єва*
Редактор *Л. Г. Мельник*
Художній редактор *Н. В. Переходенко*
Технічний редактор *А. Г. Верьовкін*
Коректор *Т. М. Віланова*

Підписано до друку 24.12.2014. Формат 84х108/32.
Друк офсетний. Гарнітура «Minion». Ум. друк. арк. 31,08.
Наклад 7000 пр. Зам. № .

Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля»
Св. № ДК65 від 26.05.2000
61140, Харків-140, просп. Гагаріна, 20а
E-mail: cop@bookclub.ua

Віддруковано з готових діапозитивів
у друкарні «Фактор-Друк»
61030, м. Харків, вул. Саратовська, 51. Тел.: + 3 8 057 717 53 57

Видавництво Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля»
www.trade.bookclub.ua

ГУРТОВИЙ ПРОДАЖ КНИГ ВИДАВНИЦТВА

ХАРКІВ

ДП з іноземними інвестиціями
«Книжковий Клуб
“Клуб Сімейного Дозвілля”»

61140, м. Харків-140,
просп. Гагаріна, 20-А
тел/факс +38 (057) 703-44-57
e-mail: trade@bookclub.ua
www.trade.bookclub.ua

Київська філія

04073, м. Київ, просп. Московський, 6, кімн. 35,
тел. +38 (067) 575-27-55
e-mail: kyiv@bookclub.ua

Одеська філія

65017, м. Одеса, вул. Малиновського, 16-А, кімн. 109
тел. +38 (067) 572-44-28
e-mail: odessa@bookclub.ua

Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля»

служба роботи з клієнтами:

тел. +38 (057) 783-88-88

e-mail: support@bookclub.ua

Інтернет-магазин: www.bookclub.ua

«Книжковий клуб», а/с 84, Харків, 61001

Грегори Ф.

Г79 Біла принцеса : роман / Філіппа Грегори ; пер. з англ. В. Шовкуна. — Харків : Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2015. — 592 с.

ISBN 978-966-14-8309-4 (Україна)

ISBN 978-1-4516-2609-4 (англ.)

Англія. Йорки зазнали поразки у війні Білої та Червоної троянди — трон посів Генрих Тюдор. Щоб об'єднати країну, він має одружитися з Єлизаветою Йоркською — принцесою з роду запеклих ворогів. Серце красуні віддано іншому, але вона мусить урятувати свою родину від страти... Невдовзі до країни повертається брат Єлизавети, якого всі вважали загиблим. Він намагається повернути престол. Юна королева мусить обирати між чоловіком і сіном та рідними, які прагнуть влади...

УДК 821.111
ББК 84.4ВЕЛ